

ANGELA NANETTI
Mio nonno era un ciliegio

ตาผมเป็นต้นเชอร์รี่

อันเจลา นานีตตี เขียน
อันนาและเอเลนา บัลบุสโซ วาดภาพประกอบ
นันธวรรณ ชาญประเสริฐ แปล

อ่านอีทาลี

ตาผมเป็นต้นเซอร์รี่

แต่ ตายายบุญธรรมของฉัน
และปู่ตายายของลูกฉัน

ตาอ็อตตาเวียโน

ตอนผมอายุสี่ขวบ ผมมีปู่ย่าตายายรวมกันสี่คน เป็น
ปู่ย่าชาวเมืองสองคน และตายายชาวชนบทสองคน

ปู่กับย่าชาวเมืองชื่อปู่ลุยจิ และย่าอันโตเนียตตา ทั้งคู่
เหมือนชาวเมืองทั้งหลายอย่างไรอย่างนั้น ส่วนตากับยาย
ชาวชนบทชื่อตาอ็อตตาเวียโน และยายเตโอโดลินดา
สองคนนี่ไม่เหมือนใครเลย แม้แต่คนข้างบ้าน

ปู่ย่าชาวเมืองอาศัยอยู่ในตึกหลังเดียวกันกับพวกเรา
แต่ละวันผมจะเจอหน้าปู่กับย่าอย่างน้อยก็สี่ครั้ง

เวลาแปดโมงเช้า ตอนปู่กลับจากเดินเล่นกับเจ้าฟลิอปปี้

“ว่าไง วันนี้จะทำอะไรกันดีหนุ่มน้อย จะไปโรงเรียนไหม”

เวลาเก้าโมง ตอนย่าออกไปจ่ายตลาดกับเจ้าฟลิอปปี้

“พร้อมจะไปโรงเรียนหรือยัง นกน้อย”

เวลาบ่ายสองโมง ตอนปู่ออกไปเดินเล่นกับเจ้าฟลิอปปี้
อีกครั้ง

“อ้อ กลับจากโรงเรียนแล้ว! เก่งมาก!”

และเวลาห้าโมงเย็น ตอนย่าออกไปซื้อของ หรือไม่ก็

ไปเยี่ยมเพื่อน ๆ กับเจ้าฟลีโอปี

“วันนี้ไปโรงเรียนสนุกไหม นกน้อย”

โรงเรียนที่ว่านี้เป็นโรงเรียนอนุบาล ซึ่งผมเกลียดที่สุด นับตั้งแต่เช้าวันที่แม่เริ่มทำงานนอกบ้าน และจำเป็นต้องให้ผมไปโรงเรียน

แต่ละวันก็เลยมีแต่เรื่องเดิม ๆ ผมร้องไห้ ปูเคาะประตู ย้ายหน้าเข้ามา แล้วก็หายไปกับเจ้าฟลีโอปีด้วยกันทั้งคู่

บางครั้งเวลาแม่เห็นปู่กับย่า แม่จะร้องเฮ้อ แล้วก็พูดทำนองว่า “เห็นหมาดีกว่าหลาน” ทำเอาผมใจเสียแทบแย่งจนหยุดร้องไห้ก็หลายครั้ง ก็เจ้าฟลีโอปีนี่นะ ท้องโตยังกะลูกบอล ขาก็แคระแกร็น น่าเกลียดจะตาย ผมนึกสงสัยว่าผมจะน่าเกลียดกว่ามันได้อย่างไรกัน

ตากับยายชาวชนบทนั้นเป็นคนละเรื่องกันเลย ประการแรก ทั้งคู่เลี้ยงห่านและไก่ ไม่ได้เลี้ยงหมา แล้วก็ไม่ได้พาไก่ห่านไปเดินเล่นวันละสี่ครั้ง และสุดท้าย ไม่ได้อาศัยอยู่บนบนของตึกเรา แต่อยู่ไกลออกไปสี่สิบกิโลเมตร ผมได้เห็นหน้าตากับยายเดือนละครั้งสองครั้ง

บางครั้งเวลาแม่เอ่ยถึงตากับยาย แม่จะถอนหายใจ แล้วก็พูดทำนองว่า “ยังคงเป็นญาติปีศาจอย่างนั้นแหละ” ผมนึกภาพตากับยายคลุมผ้าปูที่นอนสีขาว คนหนึ่งสูง คนหนึ่งก้วางกำลังพากันต้อนไก่ห่านอยู่บนลานบ้าน

ตากับยายเป็นพ่อแม่ของแม่ผม ทั้งคู่น่ารักกว่าปู่กับย่า

น่ารักเหมือนแม่ไม่มีผิด

แม่เป็นลูกสาวคนเดียวของตา เพราะว่ายายนะ ทั้งๆ ที่อ้วน ออกอย่างนั้น กลับคลอดลูกออกมาตัวเล็กกระฉิว มีชีวิตรอด อยู่ได้ไม่เกินหนึ่งวัน เราะหัดที่ตอนคลอดแม่ดิ้นหน่อย ยายบอกว่าอาจเป็นเพราะครั้งนั้นยายพยายามสุดชีวิต เพื่อ จะได้มีหลานอย่างผม

ตาจัดงานเลี้ยงหนึ่งวันเต็มๆ ยายเล่าว่า ตาเมาด้วย หลังจากนั้นก็เข้าไปปลุกต้นเซอร์รี่ในสวนผัก

ถึงตอนนี้ผมก็คงต้องเล่าถึงตาสិនะ ตอนนั้นผมยังไม่ เกิด แต่ก็พอจะนึกภาพออกว่าตาเป็นคนพิเศษ ยายเล่าว่า ตาหล่อที่สุดในหมู่บ้าน และยายก็เลียดตาแทบกระเด็นกว่า จะได้ตามาครอง ยายอาจจะพูดเกินจริงไปหน่อย ก็ยารักตา

มากขนาดนั้น จนถึงตอนนี้ก็ยังมองออก สำหรับผม ผมจำไม่ได้ว่าตาห่อ จำได้แต่ว่าตาสูงและตัวตรง เส้นผมเท่าที่ตามีก็พลั่วตามลม ปากคาบหญ้าอยู่ตลอดเวลา เป็นหญ้าจากท้องทุ่งที่ตาใช้นิ้วสองนิ้วดึงขึ้นมา แล้วแตะเล่นซำๆ “ไอนี้ดีกว่าบุหรื” ตาว่า

ตอนแม่เกิด ตาเข้าไปในหมู่บ้านแล้วกลับออกมาพร้อมกับต่างหูทองหนึ่งคู่สำหรับยาย และต้นเซอร์รี่หนึ่งต้น ตาเข้าไปในสวนผัก ขุดหลุม ใส่ปุ๋ยคอกสด แล้วก็ปลูกต้นเซอร์รี่ จากนั้นก็หิบบมีดพกไปลงไฟ แล้วแกะสลักชื่อ *เฟลิซิด้า* ซึ่งหมายความว่าความสุข และก็เป็นชื่อของแม่ ตามความเห็นของตา ชื่อนี้จะต้องเป็นชื่อของต้นเซอร์รี่ด้วย แต่ยายบอกตาวามันไม่ค่อยจะเหมาะกับต้นเซอร์รี่สักเท่าไร ตาก็เลยตัดสินใจเรียกต้นเซอร์รี่ว่า “เฟลิเซ” ซึ่งก็หมายความว่าความสุขอีกเหมือนกัน ตอนนั้นเฟลิเซมิกิ่งสามกิ่ง ต่อมาในฤดูใบไม้ผลิเมื่อแม่อายุได้เจ็ดเดือนและมีฟันสี่ซี่ เจ้าต้นเซอร์รี่ก็ออกดอกมาสีดอกด้วย แม่และต้นเซอร์รี่เติบโตมาด้วยกันนับแต่นั้นรวมตากับยายก็กลายเป็นครอบครัว เพียงดูภาพถ่ายในอัลบั้มก็จะเข้าใจ

ในภาพแรกมีแม่ตอนอายุเจ็ดเดือนกับฟันสี่ซี่ที่วานี้ แต่มองไม่เห็นฟัน แม่อยู่ในอ้อมแขนของยายซึ่งยกแม่ขึ้นราวกับเป็นตุ๊กตา เวลาผมเห็นภาพนี้ที่ไร ผมมักจะคิดว่าให้ยายไปอยู่บนเวทียกน้ำหนักน่าจะเหมาะที่สุด ตอนนั้นยายยังสาว และยังไม่อ้วนแบบที่ผมจำได้ แต่แขนของยายนี้สิ

ข้างเดียวก็เท่ากับแขนของย่าอันโตเนียดตาสองข้าง นี่ยังไม่พูดถึงหน้าอก! ยายมีหน้าอกใหญ่และนุ่ม เวลาอุ้มและกอดผม ผมรู้สึกเหมือนจมอยู่ในหมอนขนนก และอยากจะหลับอยู่ในนั้นไปตลอดกาล

นี่เป็นสิ่งสวยงามที่สุดของยายที่ผมจำได้ และยังเรื่องกลิ่นที่ติดตัวยายด้วย ซึ่งไม่เหมือนกลิ่นน้ำหอมฉุนๆ ของย่า แต่เหมือนกลิ่นของแม่หลังอาบน้ำ ยายบอกว่ามันก็คือกลิ่นสบู่ที่ใช้กันในครัวเรือน ทำจากสูตรลับที่แม่มดให้มา ตอนนั้นผมเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง เพราะยายช่างแตกต่างจากผู้หญิงคนอื่น ๆ จนผมรู้สึกว่าจะอะไร ๆ ก็เป็นจริงได้ทั้งนั้น

ข้างๆ ยายในภาพแรกของอัลบั้มนี้มีเจ้าเฟลิเซ มันสูงใกล้เคียงกับยาย ดูยังกะเป็นต้นเซอร์รี่เด็กอย่างนั้นแหละ ตามความเห็นของตา ตอนที่ตาเอามาปลูก มันน่าจะอายุสักสามปี อยู่ในวัยที่จะเป็นเพื่อนเล่นได้สนุกทีเดียว รูปถ่ายอีกใบหนึ่งเป็นภาพแม่อยู่บนชิงช้าที่ห้อยลงมาจากกิ่งที่ใหญ่ที่สุดของต้นเซอร์รี่ ซึ่งเวลาผ่านไปมันก็ออกกิ่งใหม่ๆ มา ตาตัดแต่งกิ่งของมัน ดูท่าทางเจ้าเฟลิเซจะหนาวจนตัวหด แต่พอผมบอกตา ตากลับบอกว่า “ไม่หรอก การตัดแต่งกิ่งเป็นผลดีต่อต้นไม้แบบนี้ต้นไม้จะได้แข็งแรง” และนั่นก็เป็นความจริง เพราะในภาพวันเกิดครบเจ็ดขวบของแม่ เฟลิเซกลายเป็นต้นไม้ใหญ่แล้ว แม่ขึ้นไปปี๋คร่อมบนกิ่งของมันและแกว่งขาเล่นอยู่กลางอากาศได้สบาย ๆ

หลายครั้งแม่เล่าให้ผมฟังว่า ตอนที่แม่ยังเด็ก สิ่งที่ชอบ

ที่สุดคือการป็นต้นเซอรรี่ และคิดเกมต่างๆ นานาเล่นอยู่บนนั้น ผมฟังด้วยความอิจฉา เพราะเวลาแม่พาผมไปบ้านตายาย มีเวลาน้อยทุกที เฟลิกสูงเกินไป ส่วนผมก็ตัวเล็กเกินกว่าจะป็นคนเดียวได้ เวลาที่ตาไม่ยุ่งอยู่ในสวนผักหรือกับไก่ ตาก็จะพาผมขึ้น ตาจะถอดรองเท้า ให้ผมขี่คอ แล้วก็ป็นอย่างคล่องแคล่วจนเหลือเชื่อ เหมือนแม่ลิงกับลูกลิงครั้งหนึ่งแม่ออกมาเห็นเราสองคน แม่เอามือปิดปากไม่ให้ร้องออกมา แต่แม่ก็ไม่ได้ว่าอะไร เพราะแม่รู้ว่า กับตานะ พุดไปก็เปล่าประโยชน์ เรื่องนี้เกิดขึ้นตอนที่ยายยังสบายดี ต่อมายายล้มป่วย ตาก็ไม่เหมือนตาคนเดิมอีกต่อไป แม่มักจะพุดแบบนี้เวลาเรากลับมาบ้าน แม่พุดคนเดียวเสียงดัง พุดว่าไม่ควรทิ้งตากับยายไว้ที่นั่น พุดว่าตาหัวดี ตาจะจัดการอะไรๆ ทั้งหมดคนเดียวไม่ได้... สุดท้ายก็บ่นเรื่องปู่กับย่า แล้วก็ไปลงที่เจ้าฟลอปปี

ภาพในอัลบั้มมีจนถึงพิธีแต่งงานของแม่ มีสองภาพที่ผมชอบมาก ภาพหนึ่งมีแม่กับพ่ออยู่ใต้ต้นเซอรรี่ซึ่งออกดอกเต็มต้น แม่อยู่บนชิงช้า พ่อแกั่งทำเป็นผลักแม่ อีกภาพหนึ่งตากับยายกุมมือกัน แม่เล่าให้ผมฟังว่า ตาอยากจัดงานเลี้ยงอาหารกลางวันอย่างใหญ่โตในสวนผัก แต่ปู่กับย่าไม่เห็นด้วย ก็เพราะเรื่องแมลงวันและแมลงอื่นๆ ทั้งหลายนั่นแหละ เลยพากันมาถ่ายรูปที่นี้เท่านั้น เสร็จแล้วก็ไปภัตตาคาร ตาจำต้องกินหอยนางรมด้วย ซึ่งตาวามันน่าขยะแขยง แล้ววันต่อมาตาก็รู้สึกไม่สบาย